

Het Kustersluik

Heemkundevereniging Sprang-Capelle

Jaargang 6
2012

Redactieadres: Wendelnesseweg 124, 5161 ZC Sprang-Capelle, tel. 0416-312210
Redactieleden: Piet van Ferneij, Koos Nieuwenhuizen, Rien Visser, Netty Waarts

no. 3
oktober

Van de redactie

De jaarwisseling is nog een paar maanden van dit moment verwijderd. Maar ik heb altijd het idee dat de jaarwisseling voor de heemkundevereniging in september ligt. Dat komt, denk ik, door de vakantie. In september, na de vakantieperiode, heb je weer zin om iets aan te pakken. “Wanneer is er weer een lezing?” vroeg een enthousiast lid in het voorbijgaan. “Nog even geduld”, was mijn antwoord. Eerst naar Brugge.



De Brugge-gangers hebben genoten, heb ik begrepen. Ik was zelf te laat met inschrijven. Dus ik moet het van de verhalen hebben.

Wel lang in de bus zitten. Te lang? En wat een toeristen in Brugge. Te druk? Wachten op de rondvaartboten. Vervelend? Nauwelijks tijd om eens te shoppen in de stad. Jammer? Ik ben haast de enige die met deze problemen zit. “Het was gezellig en we hebben veel gezien.” En daar moet ik het dan mee doen.



De lezingenreeks start weer op maandag 22 oktober. Ik ben nieuwsgierig wat dat zal zijn. Maar ik heb vertrouwen in de heer Klaas de Graaff, een gedegen onderzoeker.

Zijn onderzoeksterrein kunnen we op zaterdag 3 november 2012 bezoeken. Interessant voor diegenen die nog nooit een archief bezocht hebben of zelf eens een onderzoek willen starten. Vergeet u niet op tijd aan te melden!

Onze penningmeester Koos Nieuwenhuizen vierde afgelopen week zijn 50-jarige huwelijksjubileum. Koos en zijn familie is namens u gefeliciteerd en een kleine attentie gegeven. Een mijlpaal om dankbaar voor te zijn.

Veel leesplezier, bij alweer een uitgebreid ‘Het Kustersluik’.

Rien Visser

Excursie naar het archief in Den Bosch op zaterdag 3 november



U moet nog even geduld hebben, maar zeker weten, we gaan genieten van de lezing over ‘Het kwaad in Sprang-Capelle’ op 22 oktober a.s. in Zidewinde.

Veel van de informatie voor de lezing komt uit het Brabants Historisch Informatie Centrum (BHIC) in Den Bosch. De extra kleine excursie op 3 november gaat naar dit centrum. Het wordt een interessant bezoek met een rondleiding door het gebouw en de archieven. We krijgen oude documenten te zien en er is gelegenheid om zelf ook eens in de archieven te snuffelen; digitaal wel te verstaan.

Misschien hebt u altijd al eens een archief willen bezoeken. Maar ja ... drempelvrees misschien wel. Op zaterdag 3 november krijgt u dan de kans. Ik kan u verzekeren dat het bezoek aan een archief echt indrukwekkend is. Wat men daar al niet opslaat. Maar hoe raakt u in al die gegevens nou niet de weg kwijt? De eerste stappen worden op die middag gezet.

Er kunnen maar ongeveer 40 leden mee met deze excursie. Daarom dient u zich in te schrijven voor deze kleine excursie door € 5,00 over te maken naar rekeningnummer 33.42. 48.000 t.n.v. de penningmeester van de heemkundevereniging Sprang-Capelle. Inclusief koffie halverwege de middag.

U dient zelf het vervoer te regelen. Carpoolen is daarbij een goede optie. Er is bij de Citadel voldoende parkeerplaats. Wij worden om 13.30 uur bij het BHIC, Zuid-Willemsvaart 2, 5211NW, 's-Hertogenbosch verwacht. Rond 16.00 uur is de excursie afgelopen.

Rien Visser

In gesprek met Stan van de Ven

Twee uur hadden we er voor uitgetrokken. Maar dat bleek bij lange na niet genoeg. Stan had ook wel erg veel te vertellen. Dat had ik kunnen weten. Stan houdt immers van geschiedenis. Ook van onze dorpsgeschiedenis en van dorpsgeheimen..... Best wel spannend.... Hij neust daarom in archieven. Zeer regelmatig gaat hij daarvoor ook naar het archief in Den Bosch. Ook daar is voor hem nog veel te ontdekken. En dat niet alleen. Het daar afstemmen met collega's van andere heemkundeverenigingen, dat wil hij niet meer missen.

Het wel en wee binnen onze vereniging beroert hem nu ook. Dat leek me in eerste instantie wat vreemd, omdat het nog maar een paar jaar geleden is, dat Stan zich alsnog als lid bij onze vereniging aanmeldde. "Had dat nou niet wat eerder gekund Stan? Waarom in 1984 bij de oprichting niet meteen lid geworden?". "Druk, druk, druk.....". Meer wilde Stan daar niet over kwijt, in ieder geval, hij was er toen nog niet aan toe.

Stan en zijn vrouw kwamen, toen zij zich in 1963 aan de Julianalaan in Vrijhoeve vestigden uit Kaatsheuvel en Loon op Zand. Het was uiteraard in het begin wel even wennen, immers ze kwamen van de andere kant van de Zuidhollandsedijk.....Maar na een aantal goede jaren had Stan al weer aan de Heistraat 143 een mooi pand bemachtigd met daarachter de leegstaande christelijke school. Niet alleen was het ook daar fijn om te wonen, maar

Stan's eigen bedrijf in meubelen, stofferingen en alles daaromheen kreeg daar ruimte om te groeien. Hij kreeg een bloeiend bedrijf. Veel dorpsgenoten zullen zich nog wel herinneren dat de zangvereniging Hallelujah, de harmonie Sirena en het meisjeskoor de Rozenknopjes de schoolruimtes nog bleven gebruiken, tot Cultureel Centrum Zidewinde geopend zou worden. Zijn bedrijf was inmiddels verbouwd en uitgebreid tot 800 m², waarvan 500 m² verkoopruimte. En dan ineens, na vele jaren keihard werken was het genoeg. Ze verkochten het pand en wat later kwam Michel Schoemans Beeldengietterij er in. Het echtpaar Van de Ven vertrok. Zij verhuisden. Maar niet naar ver. Maar wel terug, naar de andere kant van de Zuidhollandsedijk, naar Kaatsheuvel en nu wonen ze daar al weer een tijdje in de Berkakker.



Maar Sprang-Capelle vergeten? Nee, dat niet. En onze heemkundevereniging ook niet.

Stan werd nu wel lid en meteen een van de vrijwilligers. Piet Konings had het hem aangeraden. Wekelijks kun je hem in 'Ons Huis' op donderdagmiddagen aantreffen met o.a. Jan Rijken, Kees Drost en Ad Rijken. Daar is Stan druk met het inventariseren van de kerkelijke stand van de bewoners van 's-Grevelduin-Capelle, Vrijhoeve en Sprang tussen 1700 en 1810. Daarnaast vergt de alfabetische opstelling van alle huwelijken, die tussen 1811 en 1935 gesloten zijn in onze dorpen veel tijd. Het vordert al wel, maar het is nog lang niet af.

In 2010/2011 is Stan gestart met 16 cursisten waaronder het halve bestuur, met een cursus Oudnederlands (van 1700-1850). Oude boeken, archiefstukken, oude kerkenraadverslagen en geschiedenissen van oude dorpsbewoners (kadaster) zijn ineens voor 'zijn leerlingen' nu vlot leesbaar. Dat moet nog wel een vervolg krijgen vindt hij.

Maar Stan wil nog meer. Hij wil zoveel mogelijk leden van onze vereniging nu ook vertrouwd maken met hun stamboom. Genealogie noemt hij het. De wetenschap die zich bezighoudt met stamboomonderzoek. Wie wil dat nu niet? Maar hiervoor moet je wel in de archieven, in oude papieren snuffelen en het natuurlijk ook kunnen lezen! Stan wil onze leden die met een genealogie willen beginnen helpen en uiteraard ook hen, die zijn vastgelopen in hun eigen onderzoek. Eerst moet zijn plan nog verder worden uitgewerkt en uiteraard afgestemd worden met het bestuur. *(En dat is ondertussen gebeurd. Zie de aankondigingen hierna voor genealogie en Oudnederlands.)*

We zullen nog veel van Stan horen en zien. In ieder geval zoals hij zelf zegt:

"Ik barst nog steeds van de energie".

Gelukkig maar.

Piet van Ferneij

Genealogen, stamboomonderzoekers

Bent u ook bezig om de wortels van uw familie bloot te leggen? Op zoek naar uw roots? Dan gebeurt het vast en zeker wel eens dat u vastloopt. U zou dan een kleine tip willen hebben om weer verder te kunnen.

Of u had al zo lang willen beginnen met een stamboomonderzoek van uw familie. Maar waar begin je? Wat heb je er voor nodig en waar moet je precies zoeken?

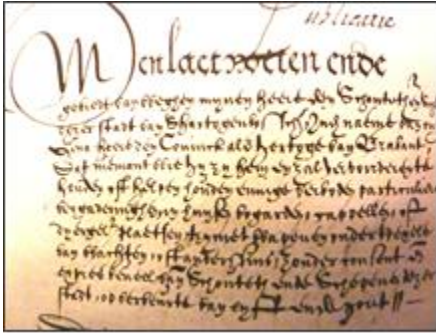
De heemkundevereniging biedt u wat hulp in de persoon van Stan van de Ven. Op alle donderdagmiddagen is hij aanwezig in 'Ons Huis', Schoolstraat 1A in Capelle. Hij heeft zelf al veel ervaring opgedaan met het stamboomonderzoek en hij wil u daarbij helpen.

Loop eens binnen op donderdagmiddag en vraag hem om hulp. Hij is bereid om u weer op weg te helpen.

Rien Visser

Cursus Oudnederlands

Afgelopen twee jaar heeft Stan van de Ven een cursus ‘lezen van Oudnederlands’ gegeven. De cursus startte met 14 deelnemers. Na twee jaar zijn er nog 6 over die tijdens de winteravonden eens per maand zich bekwamen in het lezen van



Oudnederlands. Het klinkt gemakkelijker dan het is. Het probleem is vaak het handschrift. Kent u nog de handgeschreven recepten van de huisarts? Onleesbaar en je moest een puzzelaar zijn om te weten te komen wat daar stond. Sommige teksten in het Oudnederlands vragen evenveel geduld en puzzelzin.

Maar ... oefening baart kunst.

Deze winter start er weer een cursus in samenwerking met de heemkundekring ‘Op ’t Goede Spoor’ uit Waspik. Leden van onze vereniging kunnen zich ook opgeven om gezamenlijk de cursus te volgen.

Het gaat om 6 cursusavonden of – middagen gedurende de wintermaanden. De data en tijden worden aan de deelnemers bekend gemaakt als we weten hoeveel gegadigden er zijn. De prijs bedraagt € 15,00 inclusief koffiegeld. De prijs is

inclusief alle lesmaterialen. De cursus wordt gegeven in ‘Ons Huis’, Schoolstraat 1A in Capelle. Waarschijnlijk wordt er voor de maandagmiddag of –avond gekozen. In overleg met Stan van de Ven worden de data vastgesteld.

U kunt zich aanmelden bij onze secretaris Netty Waarts, tel. 312210 of via de website van onze vereniging.

Rien Visser

Verslag van het bezoek op 27 juni van de heemkundekring ‘De Ketsheuvel’ aan Capelle

Op woensdag 27 juni jl. bracht een 22-tal leden van heemkundekring ‘De Ketsheuvel’ een bezoek aan Capelle voor een historische rondleiding door het kerkdorp en de hervormde kerk. Op initiatief van de voorzitter van heemkundekring ‘De Ketsheuvel’ was tijdens één van de regiovergaderingen van Brabants Heem het idee gelanceerd om eens per jaar een uitwisseling te laten plaatsvinden, waarbij de heemkundekringen voor elkaar een rondwandeling zouden organiseren. Na enig overleg aan het eind van vorig jaar werd besloten dat heemkundekring ‘De Ketsheuvel’ en heemkundevereniging ‘Sprang-Capelle’ dit jaar een uitwisseling met elkaar zouden doen. En zo geschiedde.

Na ontvangst in het buurthuis Capelle rond 19.30 uur met koffie en cake kregen we een korte toelichting door de voorzitter van heemkundevereniging, Rien Visser, over de geschiedenis van Capelle. Daarna werd het gezelschap in tweeën gedeeld en ging elke groep onder leiding van een lid van heemkundevereniging op pad voor een historische rondleiding. Op nog geen vierkante kilometer bleken vele schitterende panden met een rijke historie aanwezig te zijn. Bij een aantal panden werd nadrukkelijk stil gestaan en verteld over de bewonersgeschiedenis en de historische staat van het pand. Zo werd onder andere stil gestaan bij het pand Haven 13, een gemeentelijk monument gebouwd door de familie Snee, de voormalige directeur van Stoom-, Grut- en Meelfabriek ‘De Hoop’ in Capelle.

Ook de strijd tegen het water kwam nadrukkelijk aan bod. Zo werd gewezen op de nog aanwezige waterkering, de dijken, de binnenhaven en het sluisje bij het Zuiderafwateringskanaal.

In de Hoofdstraat werd een bezoek gebracht aan de hervormde kerk. Daar werd door de kerkrentmeesters uitgebreid uitleg gegeven over de historie van de kerk, waarbij de aanwezige graven en het kerkorgel niet onvermeld bleven. De organist trakteerde het gezelschap nog op een korte muziekuitleg. Na de uitleg was er nog een mogelijkheid om de kerk op eigen gelegenheid te bezichtigen en waren de kerkrentmeesters bereid daar waar nog nodig uitleg te geven.

Na afloop van de rondwandeling ontvingen alle deelnemende leden nog een exemplaar van het boekje ‘Capelle op de kaart al 752 jaar’ dat ter gelegenheid van Open Monumentendag in 2009 was uitgegeven, waarin de uitgebreide historie van alle panden stond beschreven, zodat iedereen thuis nog eens een en ander kon nalezen.

Rond 21.30 uur keerden de leden van heemkundekring ‘De Ketsheuvel’ moe maar voldaan huiswaarts. Wij willen allen die aan deze rondleiding een bijdrage hebben geleverd nogmaals hartelijk danken. Het was een schitterende en leuke ervaring om op een andere manier de historie van het kerkdorp Capelle te ervaren.



Kees Grootswagers

Verslag van het bezoek op 30 juni aan het Geniemuseum



Het Geniemuseum ligt in een bosrijke omgeving en is onderdeel van wat vroeger Kamp Vught was. Ruim 20 leden van onze vereniging gaven acte de présence. En daar hebben ze geen spijt van gehad. Het was een interessante en gevarieerde middag.

Anton van der Galiën gaf een inleiding over het ontstaan van de genietroepen. Je kon aan hem merken dat hij een thuiswedstrijd speelde. Hij is daar tenslotte vrijwilliger.

Maar waar vindt de genist zijn oorsprong? In 1748 waren er al genisten, alleen hadden ze een andere naam; het waren toen mineurs en sappeurs. Mineurs ondergroeven de verdedigingswerken van de tegenstander en lieten die vervolgens in de luchtspringen. Sappeurs groeven loopgraven en bouwden verdedigingswerken in het veld. Vol trots meldde Anton dat de genietroepen het oudste landregiment is.

Na de inleiding werden er twee groepen gemaakt. Een groep bekeek het terrein en de andere bezocht het museum, beide met een gids. Na verloop van tijd werd er gewisseld.

Het geeft toch een vreemd gevoel dat de gebouwen aan de ingang van het toenmalige Kamp Vught nog gebruikt worden door de Genie. De rest van het kamp is nagenoeg verdwenen. Een van de aanwezigen had hier nog in dienst gelegen. Hij kon nog de plaats aanwijzen waar hij geslapen had.

Het museum laat zien wat de genietroepen kunnen. De meeste indruk maakte de Baileybrug. Een ijzeren brug die met mankracht gebouwd kan worden. De gids vertelde op een humoristische manier over allerlei zaken. Je was nieuwsgierig naar wat hij bij de volgende voorwerpen weer te vertellen had.

Te snel was het vier uur. Ons afscheid in de regimentskamer kreeg een bijzonder karakter. Een goedbekende marketenster trakteerde ons op een stevige borrel.

Onze middag eindigde met twee soldatenliederen:

het mineurslied

en

het huzarenlied.

Wij zijn de mineurs van het Nederlandse leger,

Wij zijn huzaar, wij zijn huzaren van Boreel.

en onze naam is overal bekend...

Trouw aan elkaar ...



Complimenten aan de gidsen, want zo wil je elk museum wel bezoeken.

Rien Visser

Verslag van de wandeling op 27 augustus door Kaatsheuvel

Slechts 15 leden hadden zich aangemeld voor de wandeling door Kaatsheuvel. Misschien was de gedachte wel: wat is daar te zien? Meer dan u denkt. Wij worden wellicht beïnvloed door de plannen voor 'het bruisende dorpshart'. Wat maar niet van de grond wil komen. Maar de leden van de heemkundekring 'De Ketsheuvel', die de wandeling begeleidden, lijden daar niet onder.



Kees Grootswagers vertelt kort over de geschiedenis van Kaatsheuvel. Het is toch wel verwonderlijk dat het de gemeente Loon op Zand is en het gemeentehuis in Kaatsheuvel staat. Maar daar is ooit strijd om geleverd met Loon op Zand. Niet met kanonnen en kogels maar met hooivorken.

Vol trots vertellen ze over de brandweertoren die toch maar behouden blijft. In de Marktstraat gaan we een winkeltje binnen. Een wandgrote foto laat zien hoe dit pand er vroeger uitzag.

We wandelen door de Gasthuisstraat. De Theresiaschool staat er nog, maar voor het bijpassende klooster is 'De Eekhof' in de plaats gekomen.

Kees wijst ons ook op details, zoals de ingebouwde schoenschraper in het pand van Ryan Post. Vol bewondering blijven we staan voor 'Villa Ottillie'. De oude dokterswoning was mij nog nooit opgevallen.

De Dr. Van Beurdenstraat is de trots van Kaatsheuvel. Authentieke huizen met een eigen karakter. Wandel eens door deze straat en kijk eens naar de bovenlichten met glas in lood.

Een schoenmakersdorp was Kaatsheuvel. Dat word je bewust als je weet dat er achter veel huizen nog een fabriek of fabriekje verscholen gaat, waar lang schoenen gemaakt werden. Maar helaas, vergane glorie.

Grinnikend vertelt Kees over de Sint Jan. Die moest zo gebouwd worden, dat de opening richting Sprang wees. Voor de afvallige protestanten in Sprang, ze waren altijd weer welkom.

We werden verrast door de voorzitter van de winkeliersvereniging van 'De Hoofdpoort'. Voor een grote foto met oud straatbeeld schonk hij een Kaatsheuvelds likeurtje, een Turfstekertje.

Het was al donker toen we weer bij 'De Werft' aankwamen.

Goed om meer van je burens te weten.

Koos Nieuwenhuizen

Verslag van de Open Monumentendag op zaterdag 8 september

Wat een geluk hadden we op zaterdag 8 september tijdens de landelijke Open Monumentendag. Het weer paste helemaal bij het thema 'Groen van Toen'. Want wil je van groen genieten moet het toch wel aardig weer zijn. In samenwerking met

de heemkundekringen uit Waalwijk en Waspik was er een fietsroute uitgezet langs bezienswaardigheden in Sprang-Capelle, Waalwijk en Waspik. 'Groen van Toen'? Waar moet je dan aan denken?

In Waspik kon je terecht bij de Paterswiel. Aan het eind van de dag was Bert Groeneboom helemaal schor van het vertellen over het ontstaan van de wiel. Ooit (1658) ontstaan bij een doorbraak in de Stadhoudersdijk door het water met ijs-schotsen dat van Den Bosch afkwam. Dat water kwam ten zuiden van Drunen, Waalwijk en Sprang-Capelle weer in de Maas terecht. Anton van der Galiën had het druk met bezoekers die de eendenkooi wilden zien in Den Dulver. 's Avonds was hij moe van de tien rondleidingen die hij gegeven had in dit mooi stukje 'Groen van Toen'. De laan achter kasteeltje Zuidewijn had ook meer dan genoeg bezoekers. De begraafplaats aan de Tilburgseweg bleef wat onderbeeld, terwijl daar juist de prachtige 110 jaar oude bomen vertellen van het thema. Misschien is het niet aangenaam om op een begraafplaats rond te lopen.

In Waalwijk leidde de fietsroute langs tal van bezienswaardigheden passend bij het thema. Wat dacht u van het wandelpark met zijn mooie beukenlaantje in hartje Waalwijk.

De circa 200 deelnemers hebben genoten van het weer en hopelijk ook van de bezienswaardigheden.

Dit was de eerste keer dat de heemkundevereniging en -kringen zelfstandig de Open Monumentendag organiseerden zonder bemoeienis van de gemeente Waalwijk. Alleen een klein bedrag ter bestrijding van de kosten is toegezegd.



Rien Visser

Verslag van de grote excursie naar Brugge op zaterdag 29 september

Wat een dag die zaterdag de 29^e september 2012 en wat een indrukken. We waren in Brugge. Nou ja, we waren er eigenlijk maar vijf uur. We hadden het kunnen weten. Brugge ligt immers in België.

De dubbeldekker met extra beenruimte van Van Mook met chauffeur Jeroen aan het stuur bracht ons er.

Zes en zestig leden van onze vereniging telden Johan Rosenbrand en Koos Nieuwenhuizen, de reisleiders van de dag keer op keer. Niet alleen bij het vertrek om 8.00 uur bij Zidewinde en steeds opnieuw na de tussenstops onderweg. Om half tien 's avonds 'weer thuis' bleek dit aantal nog steeds te kloppen. Geen uitvallers dus. Maar we waren wel moe.....

Wat we zo die dag gehoord en gezien hebben en met name daar in Brugge, dat is natuurlijk veel te veel om hier allemaal op te schrijven. Dat zal ik dan ook niet doen. Maar er waren momenten genoeg, die we ons lang zullen blijven herinneren en die toch wel het vermelden waard zijn.

Zomaar een greep.

Natuurlijk de eerste tussenstop in Brasschaat met koffie en de appeltaart. 'Zonder slagroom' hoorde ik een van mijn tafelenoten mompelen.

En dan Brugge. Het daar schuifelen in het oude centrum over de overvolle stoepen. En wat een weelde voor ons heemkundeleden.....het Vlaanderenland kent nog steeds volop kasseien, zelfs daar in de Brugge binnenstad.

We liepen langs de tientallen chocolaterieën. Het leek wel een chocoladewandeling. En wat zag het er allemaal lekker uit. Snel doorlopen dus..... En ineens stonden we voor het Chocolademuseum, ook dat nog. Het nostalgische getrappel van de paardenhoeven begeleidde ons tijdens de wandeling naar de rondvaartbootjes.



In de drukte met al die toeristen was het nogal eens filevorming voor de koetsjes. En schoon dat de straten er waren.

Uiteraard, al die paarden liepen immers met drollenvangers. En wat een souvenirwinkels. We ontdekten de leuke kleine winkeltjes waar al eeuwen lang het kant werd verkocht, en prachtig, vlak voor zo'n winkeltje zat zelfs een madam in het zonnetje te klossen. Kijk, dat doet je nou wat.

Met zijn allen, na wat schuifwerk, pasten we precies in de twee rondvaartboten. Best wel knus.

Wat we in die bootjes in dat halve uur in de grachten aan prachtige oude gerestaureerde panden ontwaarden is echt uniek. Wat een gevels. Wat een rijkdom en historie. Daar kwamen we voor. En wat te denken dat via intercom ons nog werd meegedeeld, dat de kapitein echt wel een fooi verwachtte.....

De lunch was in Restaurant 't Koffieboontje met uiteraard veel boterhammen en ham, worst en kaas en..... uiteraard veel koffie.

Wat ons daar opviel was, dat er wel voldoende extra tafeltjes voor onze groep waren bijgeschoven, maar dat aan extra

toiletten helaas nog niemand had gedacht. Een kwartier in de rij staan duurde het zeker. Maar wat waren onze beide reisleiders even daarna opnieuw verrast. Twee van de drie bestelde stadsgidsen meldden zich voor onze rondwandeling. Een oplossing was natuurlijk snel gevonden. Wie het wilde en dat waren er uiteraard nog een twintigtal, die moest dan maar op eigen gelegenheid al dat andere moois gaan bezichtigen. Zij gingen dus meteen maar de Onze-Lieve-Vrouwekerk in. Daar stonden ze immers al voor met hun entreekaartjes in de hand. En wat opviel, de vloer in de kerk lag veel lager. Vreemd, en ook weer niet zo gek als je weet dat de ingang voor de kerk al honderden jaren met zand werd bestrooid. 'Zand er over'. Het vuil wegstoppen dus.

Nu weten we het ook zeker, we hebben het zelf gezien toen we weer naar onze touringcar terugliepen. Een standbeeld van Guido Gezelle. Guido geboren en getogen in Brugge en de dichter van het Schrijverke en Boerke Naas. En we hoorden ineens iemand citeren:

.....*O krinkelende winklende waterding met het zwarte kabotseken aan.....*

en even daarna nog

.....*'t en had, 't is waar geen leeuwenhert, maar toch 't en was niet dwaas. Boer Naas, die was twee runders gaan verkopen in de stee.....*

Op de terugweg in het Vlaamse weidelandschap zagen we ze weer lopen. De Belgische Blauwen. Prachtig vleesvee en bijzonder lekker volgens Tjeerd Veenstra.

En nu maar afwachten wat er bij het afscheidsdiner in Ossendrecht op ons bord zou komen.

Het werd een Duitse schnitzel, en niet zo'n kleintje ook. Heerlijk.

Piet van Ferneij

Verhuizing van het Waalwijkse archief naar Heusden

Het is nu definitief!

Op 13 september 2012 heeft de Raad van de gemeente Waalwijk met grote meerderheid besloten dat het archief in Waalwijk weggaat. Het wordt ondergebracht bij het Streekarchief Land van Heusden en Altena in Heusden.

In samenwerking met de heemkundekringen uit Waalwijk en Waspik hebben wij geprobeerd de bestuurders op andere gedachten te brengen. Maar dat is niet gelukt. Belangrijkste argument voor de heemkundigen was dat een gemeente die zijn geschiedenis en cultuurhistorie serieus neemt, er voor zorgt dat de archieven erg toegankelijk zijn voor haar inwoners. Maar bezuinigingen realiseren was het belangrijkste argument van de gemeente. Hoewel dat niet zo direct gezegd werd. De verhuizing moet uiterlijk 1 juli 2013 voltooid zijn.

Wel is er een grootschalige digitalisering gestart van de stukken in de Waalwijkse archieven. Als eerste worden de registers van de Burgerlijke Stand opgehaald. Daarna volgen nog grote hoeveelheden beeldmateriaal, notariële archieven, rechterlijke archieven, de krant 'Echo van het Zuiden', doop-, trouw- en begraafboeken. Een apart traject wordt nog gestart voor de digitalisering van de Bouw- en Hinderwetvergunningen.

Als bovenstaande gerealiseerd is, kunt u stukken uit het archief van uit huis bekijken. En dat is winst.

Ook hier geldt: 'elk nadeel heb zijn voordeel'.

Rien Visser

Kassei, kinderhoofdje, kinderkop ? Wat weten we van de Waspiksedijk ?

Afgelopen woensdag 15 augustus fietste ik via de Tolsteeg richting Waspiksedijk. Bovenop de dijk aangekomen zag ik tot mijn verbazing kinderkopjes. In het Brabants Dagblad van 17 augustus stond een foto en een artikel met als kop: *KINDERKOPKES WEG. En verder: Met wat goede wil zou je kunnen zeggen dat de Waspiksedijk is teruggekeerd naar de middeleeuwen.*

De asfaltlaag is verwijderd waardoor de kinderkopkes bloot kwamen te liggen. Volgens de bewoners is het zeker 50 jaar geleden dat de kinderkopkes zo goed te zien waren. Nu is het voor het laatst: de kinderkopkes zijn verkocht. De dijk krijgt nieuw asfalt en fietsstroken. Aannemer Van Wijlen moet op 1 oktober klaar zijn.

De Romeinen begonnen al met natuurstenenplaten wegen aan te leggen. De middeleeuwen duurden van 500 tot 1500. Betekent bovenstaand bericht dat er in 1500 al kinderkopkes op de Waspiksedijk lagen ?

Wat zijn kinderkopjes eigenlijk ?



Van Dale geeft in 1990 aan dat een **kinderhoofdje** 'een ronde keisteen, als bestrating' is. Daarnaast staat bij **kassei**: 'keisteen met afgeronde bovenkant, als bestrating in België en Frankrijk'. In 2012 geeft Van Dale via internet de volgende verklaring: **kassei** 'straatkei, kinderhoofdje' en bij **kinderhoofdje** 'veldkei zoals vroeger gebruikt werd voor bestrating; kassei'. In beide bronnen ontbreekt de vermelding van het woord kinderkop. Kasseien of 'oude kinderkoppen' zijn eeuwen geleden met de hand gekapt uit natuursteen (afzettings-, stollingsgesteente of kalksteen). De vorm is vierkant of langwerpig, de bovenzijde is ietsje bol en de kassei loopt naar beneden taps toe. Er zijn 7 soorten oude kinderkoppen. Die van de Waspiksedijk behoren tot de Porfier kinderkoppen.

PORFIER KINDERKOPPEN	GRÈS KINDERKOPPEN	BASALT KINDERKOPPEN	ZWEEDSE GRANIETEN KINDERKOPPEN	ZANDSTENEN KINDERKOPPEN	BLAUWE HARDSTENEN KINDERKOPPEN	COMBINATIE: BOERENKASSEI
						

PORFIER KINDERKOPPEN
Steensoort: Porfier
Handelsnaam: Porfier
Type steen: Stollingsgesteente
Kleur: Lichtgrijs, blauw, bruin, groen
Kenmerken: Matig gespikkeld uiterlijk, zeer hard, zeer slijtvast, vorst
Vorm: Taps
Maten: Vierkant: 10/10, 12/12, 13/13, 15/15, 17/17; Mozaïk: Rechthoekig: 10/16, 11/17, 12/18, 13-14/20, 15-16/20
Afkomst: België






Kassei in het puzzelwoordenboek: bestrating, grove straatsteen, greskei, kei, keisteen, kinderhoofd, kinderhoofdje, kinderkopje, straatklinker, ronde straatsteen, straatkei, straatsteen, wegbedekking, tegel, plavei, klinker, kasselsteen.

Wanneer is de Waspiksedijk eigenlijk aangelegd en waarvoor? Past hij in de rij waker, dromer, slaper of is het gewoon een winterdijk? Wanneer is hij bestraat met de kinderkoppen/kasseien? In welk jaar is het asfalt aangebracht? Wat weten bewoners van de Waspiksedijk nog? Allemaal vragen. Heeft u nog meer vragen? Of, belangrijker nog, heeft u antwoorden, foto's van of interessante herinneringen aan de dijk? Laat dat weten via e-mail antonvandergalien@home.nl of via telefoonnummer 0416-280387.

I

In het volgende nummer van 'Het Kustersluik' of mogelijk 'Bruggeske' willen we graag met uw hulp proberen antwoorden te vinden op bovenstaande vragen.

Anton van der Galiën

Nieuwe pc in 'Ons Huis'

'Ons Huis' heeft in de maand september een nieuwe pc en printer gekregen. Tot nu toe werd er gewerkt op 'krijgertjes'. Daar zijn we altijd dankbaar voor geweest, maar nu zijn we toch toe aan moderne en snelle apparatuur. Er stond een geweldig groot scherm met een flinke 'toeter' er aan. Bijna niemand heeft zo iets nog thuis staan. Nu staat er een mooi groot flatscreen.

Iedereen die op donderdagmiddag in 'Ons Huis' komt, kan gebruik maken van de pc. Het gebruik moet dan natuurlijk wel een heemkundig doel hebben.

Alle informatie van de twee computers zijn naar één pc overgebracht. Van belang is het nu om de harde schijf goed te organiseren. En daar wordt hard aan gewerkt.

Eerst worden de foto's en prentbriefkaarten geordend. Jan Rijken en Anton van der Galiën zijn daar mee bezig. Ons ideaal is om de toegang tot het fotomateriaal eenvoudig te maken. Komt er iemand in 'Ons Huis' met de vraag naar een oude Ansichtkaart, dan moet die betrekkelijk snel opgezocht kunnen worden.

Netty Waarts

Nieuwe aanwinst

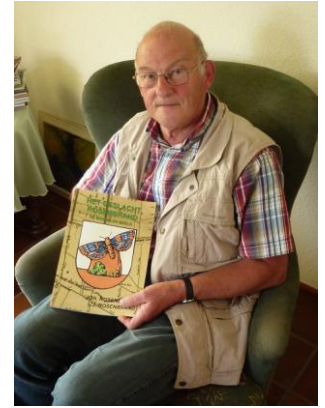
Jan Rosenbrand heeft een exemplaar van het boek 'Het geslacht Rosenbrand' aan onze vereniging geschonken. Daar zijn we erg blij mee.

Jan bedankt hiermee de heemkundevereniging voor de hulp bij de uitgave van het boek. Piet Konings heeft hem ook geholpen bij de lay-out en de opzet.

Het boek wordt toegevoegd aan onze verenigingsbibliotheek. Ad Rijken beheert die bibliotheek. Op onze website kunt u zien welke boeken in onze bibliotheek staan.

Elk lid van onze vereniging mag een of meerder boeken lenen. Op donderdagmiddagen is de bibliotheek in 'Ons Huis' geopend.

Mocht u het boek over het geslacht Rosenbrand zelf in bezit willen hebben, dat kunt u dat bestellen bij onze penningmeester Koos Nieuwenhuizen tel. 277386. Maar haast u, want van de 150 exemplaren zijn er al 120 verkocht. Binnenkort verschijnt er ook een artikel over het boek in 'De Duinkoerier'.



Netty Waarts

Oproep emailadressen van de leden

We hebben al eens eerder een oproep gedaan aan de leden om hun emailadres bij onze secretaris bekend te maken. Van de meer dan 500 leden hebben we nog geen 100 adressen binnen gekregen. Daarom nog maar eens een oproep om uw emailadres op te sturen naar info@heemkundesprangcapelle.nl. Dat kan door naar dit adres een kort berichtje te sturen. In de geest: 'Hier is mijn emailadres'. Klaar. Ik haal dan het adres wel uit het verzonden berichtje.

Waarom de emailadressen van onze leden?

De adressen zijn te gebruiken als snel alle leden geïnformeerd moeten worden. Maar voorlopig zitten we nog aan het papier vast.

Netty Waarts

Puzzel



Tegenwoordig maak je toch zo gemakkelijk foto's. Je behoefte ze niet meer af te drukken. Je kunt ze op je scherm of op je fototoestel bekijken of op je computerscherm. Soms maak je een foto en je bekijkt het thuis eens. Wat is dat nou? Waar heb ik die foto toch gemaakt? Wat was dat nou ook al weer? Even de datum bekijken en het schiet je te binnen.

U weet natuurlijk niet waar ik afgelopen zomer allemaal geweest ben. Daarom is het denk ik voor de lezer van 'Het Kustersluik' best moeilijk om te raden wat hiernaast op de foto staat. Bel uw oplossing door naar de secretaris van onze vereniging Netty Waarts, tel. 312210 of stuur een mailtje naar info@heemkundesprangcapelle.nl.

Bij de inzending s.v.p. vermelden: oplossing puzzel 6.3. Onder de goede oplossingen wordt een fles wijn verloot.

Ad Wagemakers

Kijk regelmatig op de website van heemkundevereniging Sprang-Capelle
www.heemkundesprangcapelle.nl